

Tallinna Järveotsa Gümnaasiumi põhikooliõppekava üldosa

1. Üldsätted

Tallinna Järveotsa Gümnaasiumi põhikooliosa õppekava on kooli põhikooli osa õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis annab ülevaate kooli väärtustest ja eripärast ning on aluseks põhikoolis toimuvale õppimisele, õpetamisele ja kasvatamisele. Põhikooli õppekava koostamise aluseks on põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 15 lõige 1 ja põhikooli riiklik õppekava.

Tallinna Järveotsa Gümnaasiumi põhikooliosa õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse tunnijaotusplaani, õpilaste hindamise kord, kodukord, loovtööde juhendid 4. ja 8. klassile, hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, põhikooli õppeainete ainekavad.

2. Põhikooli õppekava üldosa

2.1. Kooli väärtused ja eripära

VISIOON

Tallinna Järveotsa Gümnaasium on tänapäevane konkurentsivõimeline õppeasutus, kus väärtustatakse üksteisest hoolivat ning turvalist töö- ja suhtlemiskeskkonda ning ollakse avatud uuendustele, kuid säilitatakse ja väärtustatakse traditsioone. Siin on õpilastel võimalik arendada oma võimeid ja huvisid, et kujuneda iseseisvalt mõtlevaks isiksuseks.

MISSIOON

Kooli missioon on tagada kvaliteetne haridus igale õpilasele vastavalt tema eeldustele ja võimetele, luues mitmekesise ja inspireeriva õpikeskkonna.

VÄÄRTUSED

Visiooni elluviimisel lähtume järgmistest väärtustest:

Austus

- Austus enda vastu ning lugupidav ja usalduslik suhtumine teistesse.
- Lugupidav ja hooliv suhtumine ümbritsevasse keskkonda
- Traditsioonide hindamine ja väärtustamine

Vastutustunne

- Võtame vastutuse oma tegevuse eest
- Eesmärkide seadmine ja elluviimine ehk ennastjuhtiva õppija kujundamine

- Teadmistele tuginedes kujundame oskusi, koostööd ja vastutustunnet

Aktiivsus

- Hoolime, märkame ja aitame
- Aktiivne kaasamine
- Õpime eksimustest ja tunnustame pühendumist

Teadmishimu

- Uudishimulik ellusuhtumine
- Muutuva õpikeskkonnaga kaasaskäimine
- Õpioskuste teadlik rakendamine

Uuendusmeelsus

- Loovus
- Innovaatilisus
- Kriitiline mõtlemine

Sünergia

- Koostöö ja individuaalne lähenemine
- Koostööd ja eeskuju näidates kujunevad uued teadmised, oskused ja väärtused
- Toetav, nõustav ning tunnustav suhtlemine õpetajate, õpilaste ja kodu vahel

2.2. Õppe- ja kasvatusesmärgid põhikoolis

Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa põhikooliõpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.

Koolis on õpetuse ja kasvatuses põhitaotlus tagada põhikooliõpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.

Koolis on loodud põhikooliõpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.

Põhikooliõpilasel, kes on läbinud kooli õppekava, on kujunenud põhilised väärtushoiakud ning õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest.

On loodud alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

Põhikooliõpilased on jõudnud selgusele oma huvides ja võimetes ning omavad valmisolekut õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noorel inimesel on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, töölus, ühiskonnas ja riigis.

Õpilasel on kujunenud adekvaatne enesehinnang, iseseisva õppimise ja koostöö oskus, kodanikuoskused, -aktiivsus ja -vastutus. Õpilane on tuttav edasise haridustee võimalustega ning on teadlik oma võimekusest.

Õppe- ja kasvatustöö toetamiseks osaletakse üleriigilistes projektides: KiVa, Vaikuseminutid jne.

2.3. Üldpädevused ja nende kujundamine

Üldpädevused kujundatakse põhikoolis kõigi õppeainete, koolivälise tegevuse ning koolitöötajate isikliku eeskuju kaudu. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks. Üldpädevused on ainevaldkondade ja õppeainete ülesed pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös. Koolis kujundatavad üldpädevused on:

Kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ja tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid. Kultuuri- ja väärtuspädevuse kujundamist tagavad Tallinna Järveotsa Gümnaasiumis kooli ja kodu koostöö, arenguestlused, klassijuhatajatöö, õpilasüritused. Koolis toimuvad pidulikud üritused ja aktused riiklike ja kooliga seotud tähtpäevade tähistamiseks, austatakse kooli traditsioone.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ja järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel. Sotsiaalse ja kodanikupädevuse kujundamine Tallinna Järveotsa Gümnaasiumis toimub eelkõige kokkulepete sõlmimist ja nendest kinnipidamist jälgides. Õppeprotsessi kavandamine on avalik, st õpilased teavad veerandi alguses, mida õpitakse ja millised on oodatavad õpitulemused. Eraldi tähelepanu pööratakse kõikides õppeainetes õpilaste koostööskuste arendamisele meeskonnas töötamisel. Igal õppeaastal toimub õpilasesinduse (ÕE) valimine. ÕE on kaasatud õpilastega seotud otsuste tegemisse. Kooli vilistlastele, lapsevanematele ja teistele asjast huvitatutele pakutakse võimalust anda tunde. Koolis korraldatakse ühistegevusi koostöös teiste asutustega.

Enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme. Enesemääratluspädevuse kujundamine toimub arenguestluste kaudu, mille käigus õpivad õpilased määratlema oma tugevaid ja nõrku külgi ning kavandama parendustegevusi. Koolis töötab psühholoog, kes vajadusel nõustab õpilasi ja

nende vanemaid. Õppeaasta jooksul toimub mitmeid tervislikku eluviisi toetavaid üritusi (Harku järve jooks, suusa- ja uisupäevad, südamenädal, matkad RMK radadel).

Õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks, hobideks, tervisekäitumiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ja seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; seostada omandatud teadmisi varem õpituga; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi. Õpipädevuse kujundamisel õpetatakse kõikides õppeainetes nii funktsionaalset lugemisoskust kui ka kirjutamisoskust. Osaletakse ainevõistlustel, olümpiaadidel ja projektides. Õppeaasta jooksul toimuvad erinevad õppekäigud. Õpilased koostavad loov- ja uurimistöid. Õpetajad innustavad õpilasi, et säiliks teadasaamise tahe.

Suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui ka võõrkeeltes, arvestades olukordi ja mõistes suhtluspartnereid ning suhtlemise turvalisust; ennast esitleda, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades korrektset viitamist, kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ja väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi. Suhtluspädevuse kujundamine toimub kõikides ainetundides suuliste vastamiste, vestluste, arutelude ja rühmatööde käigus, igas aines väärtustatakse korrektset ja asjakohast kirjalikku eneseväljendust. Eraldi tähelepanu pööratakse õpilaste esinemisalase pädevuse kujunemisele (esinemine kooli aktustel, loov- ja uurimistööde kaitsmisel, võõrkeelte päeval, emakeelepäeval jne).

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid, meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt. Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalase pädevuse kujundamiseks pööratakse ainetundides tähelepanu erinevate andmetöötlusviiside kasutamisele ja arendatakse matemaatilist mõtlemist. Õpilased osalevad matemaatikavõistlustel Känguru ja Nuputa ning koostööd tehakse TÜ teaduskooliga.

Ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi, aidata kaasa probleemide lahendamisele; seada eesmärged, koostada plaane, neid tutvustada ja ellu viia; korraldada ühistegevusi ja neist osa võtta, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske. Ettevõtlikkuspädevuse arengut koolis toetavad õpilasesinduse tegevused, projektid, õppekäigud, loovtööd ja erinevad ühisüritused. Tundides kasutatakse erinevaid aktiivõppe meetodeid. Põhikoolis pakutakse ettevõtlusõpet ja karjääriõpetust.

Digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvast ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus. Koolil on nüüdisaegne õpikeskkond ja digipädevuse kujundamine toimub kõikides ainetundides, juhendades õpilasi informatsiooni otsima, valima, korrastama, töötleva ja kasutama. Õppetöös kasutatakse erinevaid õppekeskkondi. Õpilastele, õpetajatele ja lastevanematele korraldatakse loenguid interneti ohtudest. Välisprojektid ning

suhtlemine sõpruskoolidega aitavad kontakte luua erinevate kultuuridega kodukohast lahkumata.

2.4. Õppekorralduse põhimõtted

Õppeaasta koosneb 35 nädalast ning jaguneb kolmeks trimestriks.

Õppe- ja kasvatustöö peamiseks vormiks on tund, kuid õppetöö võib toimuda ka teistes õppevormides (e- õpe, distantsõpe (sh osaline distantsõpe), õppekäik, iseseisev töö, projektitöö, õuesõpe, e-õppepäevad, aktiivõppepäevad jne). Õuesõpet käsitatakse väljaspool kooli ruume toimuva õppena.

Koolis on järgmised õppekava erisused:

- süvendatud kunstiõpe
- süvendatud inglise keele õpe
- ettevõtlusõpe

Tallinna Järveotsa Gümnaasiumi põhikooli kooliastmete õppeaasta tunnijaotusplaan on esitatud Lisas 1.

2.5. Lõimingu põhimõtted, läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab kool õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Lõimingu mõte avaldub selles, et ühel või teisel moel seostatakse eraldiseisvaid õpetatavaid teadmisi ja oskusi, asetades need reaalse elu konteksti ning aidatakse õpilastel neid mõtestada ning seostada üheks tervikuks. Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisiseste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku. Õppe lõimingu taotlevad tunnivälised ja ülekoollised projektid kavandatakse õpetajate poolt koostöös iga õppeaasta alguseks.

Näited läbivate teemade ja lõimingu rakendamise TjGs:

- lõimitud aineõppepäevad ja e-õppepäevad;
- II kooliastmes alates 5. klassist on ettevõtlusõpe lõimitud erinevatesse ainetundidesse. Õppeaasta alguses valitakse teema, mida käsitletakse erinevates ainetundides. Kord kuus toimub ettevõtlusõppe/*Bright minds* tund tagasiside saamiseks (vt Lisa 7);
- II kooliastmes loodusainete päev ja „Mini-teadus“, kus 4. klasside õpilased koostavad loovtöid. Loovtööde korraldus on kirjeldatud TjG 4. klasside loovtöö juhendis (Lisa 2);

- III kooliastmes korraldab kool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka ühistööna. Loovtööde korraldus on kirjeldatud TJG loovtöö juhendis (Lisa 3).

2.6. Hindamise korraldus põhikoolis

2.6.1. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord on sätestatud kooli kodukorras ja TJG hindamise korras. (Lisa 4)

2.6.2. TJGs on õpilastel kokkuleppel õpetajaga võimalik individuaalne järelevastamine ja konsultatsioon.

2.6.3. Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras (Lisa 5).

2.7. Õpilaste ja vanemate teavitamise ning nõustamise korraldus

Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Õpilaste nõustamiseks ja õpiabi osutamiseks toimuvad koolis õpilaste arenguveestlused, ainealased õpiabitunnid, konsultatsioonid ning ümarlauaveestlused. Esmaseks infoedastajaks on klassijuhataja. Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel. Lisaks saavad õpilased ja vanemad teavet õppe ja kasvatus kohta e-kooli või lastevanemate meililisti kaudu. Vähemalt üks kord õppeaastas kutsub kooli direktor kokku lastevanemate üldkoosoleku. Kool teavitab õpilast ja vanemat õpilase hinnetest e-kooli kaudu. Õppeaasta lõpul annab kool õpilasele paber kandjal klassitunnistuse. Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

2.8. Karjääriinfo ja nõustamise korraldus

Karjäärinõustamine toimub 1.–9 klassini ning on planeeritud tegevustena aine- ja töökavades, huvitegevuse tööplaanis ning klassijuhatajatöös. Koolis toimuva karjääriõppe eesmärk on aidata õpilastel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad nüüdisaegsesse töömaailma sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust. Karjäärinõustamist koolis koordineerivad karjäärikoordinaator ja koolipsühholoog. 8. klassil on tunniplaanis ka karjääriõpetuse tund, kus saavad õpilased erinevaid teadmisi antud valdkonnast.

Karjääriplaneerimist toetab ka Põhja-Eesti Rajaleidja keskus.

2.9. Hariduslike erivajadusega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib põhikoolis teha muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine, võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, koostatakse muudatuste rakendamiseks individuaalne õppekava.

Hariduslikust erivajadusest, mis tuleneb õpiraskustest või ajutisest mahajäämusest, on võimalik rakendada järgmisi tugiteenuseid:

- saada täiendavat konsultatsiooni aineõpetajalt (vastavalt konsultatsioonigraafikule);
- kasutatakse diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilasel sobiva tasemega õppida;
- saada individuaalset abi ja konsultatsiooni koolipsühholoogilt;
- saada õppenõustamisteenust Tallinna Õppenõustamise Keskuselt.

Hariduslikust erivajadusest, mis tuleneb kõrgematest vaimsetest võimetest, eriandekusest, tugevast motivatsioonist või loominguilisusest, on õpilasel võimalik:

- saada diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilasel sobiva tasemega õppida;
- saada õpetajapoolset juhendamist ja nõustamist aineolümpiaadiks ja -võistluseks valmistumisel;
- osaleda aineolümpiaadidel, -võistlustel ja õpilaspõhiste projektides;
- võtta osa enesetäiendamiseks ja olümpiaadideks valmistumiseks TÜ Teaduskooli kursustest. (Lisa 6)

2.10. Õpetaja koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetajate koostöö toimub ainekomisjonide kaudu. Koolis on viis ainekomisjoni: algõpetus, võõrkeeled, humanitaar, loodusained ja oskusained.

Ainekavade arenduse eest vastutavad õppejuhid ja ainekomisjonide esimehed ning tööprotsessi kaasatakse kõik aineõpetajad.

Ainekomisjonid korraldavad ülekoolilisi ainealaseid üritusi (näiteks võõrkeelte päev, Jaapani õhtu, loodusainete päev, emakeelepäev jne).

Õpetaja planeerib oma töö iga veerandi või poolaasta algul. Plaani koostamise aluseks on kooli ainekavad. Aineõpetaja tutvustab õpilastele õppeveerandi alguses peamisi läbitavaid teemasid, hindamise põhimõtteid, kokkuvõtva hinde kujunemist ning teeb vastavasisulise sissekande e-päevikusse veerandi esimese tunnikirjelduse juures. Töö planeerimist kontrollivad õppejuhid.

2.11. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Tallinna Järveotsa Gümnaasiumi õppekava on kooli õppe- ja kasvatustöö keskne dokument, mida muudetakse ja täiendatakse vastavalt vajadusele, kuid mitte sagedamini kui kord aastas. Õppekava uuendused ja täiendused esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks õpilasesindusele, hoolekogule ja õppenõukogule. Õppekava kinnitab kooli direktor.